

2010:27

ANTI-KVARISK KONTROLLRAPPORT

Enköpings Näs kyrka

INVÄNDIG FÖRÄNDRING AV ENKÖPINGS NÄS KYRKA, ENKÖPINGS NÄS SN,
ENKÖPINGS KN

UPPLANDSMUSEET

Per Lundgren 2010

Omslagsfotografi: Utrymmet under läktaren efter ombyggnad
Foto: Per Lundgren, Upplandsmuseet 2010

Upplandsmuseets rapporter 2010:27

ISSN 1654-8280

© Upplandsmuseet 2010

UPPLANDSMUSEET

INNEHÅLL

Administrativa uppgifter	5
Historik	5
Utförda åtgärder	5
Avvikelser från arbetshandlingar	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8

Administrativa uppgifter

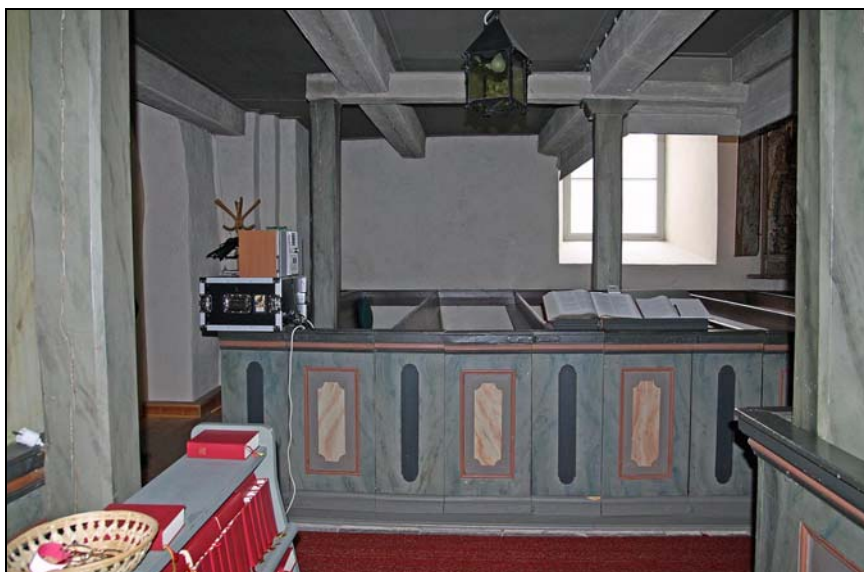
Objekt	Enköpings Näs kyrka
Socken	Enköpings Näs
Kommun	Enköping
Beställare	Enköpings kyrkliga samfällighet
Arbetshandlingar	Verket arkitekter genom Henrik Lehman
Entreprenör	Elvbygg AB, Enköping
Antikvarisk kontrollant	Upplandsmuseet genom Per Lundgren
Byggnadstid	2009-03 - 2010-05
Antikvarisk slutbesiktning	2010-05-25
Diarienummer	Km 193/08
Länsstyrelsens diarienummer	433-12801-07

Historik

Bänkinredningen byggdes 1758 - 1761 och läktaren i väster tillkom vid samma tillfälle. Bänkinredningen löpte obruten in i tornrummet, förbi det öppna valv som skilde långhuset från tornet. Vid en restaurering 1939 breddades bänkarnas sitsar och ryggarna tillbakalutades. 1992 avskildes tornrummet från långhuset med en vägg och bänkkvarteret avslutades nu strax bakom läktarens pelare i väster.

Utförda åtgärder

Åtgärderna har innefattat borttagande av två bänkrader under läktarens norra del samt läggning av nytt plankgolv i det frilagda utrymmet. Det nylagda golvet består av 17 cm breda furuplank. Golvet är behandlat med pigmenterad äggoljetempera.

Bänkkvarteret under norra delen av läktaren innan ändringarna.

Bänkkvarteret under norra delen av läktaren innan ändringarna. Bänkarna stod på ett sentida, spontat brädgolv som höjts upp ovanför den gamla golvnivån.

Bänkkvarteret under norra delen av läktaren efter ändringarna. Två bänkar har tagits bort och ett nytt plankgolv har lagts. Golvet har patinerats till liknande utseende som det äldre golvet. Den gamla baksidan till kvarteret har demonterats, återmonterats på den bakre bänken och målats på samma sätt som avslutningen på det södra kvarteret.

Bänkkvarteret under norra delen av läktaren efter ändringarna.

Avvikelser från arbetshandlingar

I korthet innebar de ursprungligen planerade åtgärderna att de två västligaste bänkarna i det norra bänkkvarteret skulle tas bort och att den tredje bänken skulle dras in till läktarpelaren. Åtgärderna syftade till att underlätta transport av kista samt att tillskapa utrymme för psalmbokshyllor, bokbord och styrskåp.

Det visade sig att de aktuella delarna av det norra bänkkvarteret står på ett sekundärt spontat brädgolv som ligger högre än mittgången. Troligen lades golvet i samband med att bänkinredningen byggdes om 1939. De olika nivåerna i mittgången respektive bänkkvarteren skulle innebära problem med snubbelrisk och tillgänglighet till den öppna yta som bildas när bänkarna tas bort. Inte minst indragningen av den tredje bänken, som syftar till att kistbärarna ska kunna svänga mellan mittgången och gången till vapenhuset, blev problematisk. Följande lösning valdes:

- endast de två bakre bänkarna togs bort, den tredje bänken förblev i sin fulla längd. Den tredje bänkens baksida utformades som avslutningen av det södra bänkkvarteret. Hela gaveln behölls oförändrad.
- det sekundära brädgolvet avlägsnades på den frigjorda ytan. Den gamla gråmålade tröskelbrädan bibehölls. Ett nytt plankgolv lades

med översidan i nivå med den gamla tröskelbräden, likt äldre delar av bänkkvarteret.

Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten

Arbetena har projekterats och utförts med god omsorg om byggnadens kulturhistoriska värden. Arbetena har skett i enlighet med länsstyrelsens beslut. Avvikelser har skett i samråd med antikvarisk kontrollant och efter godkännande av länsstyrelsen.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2007-08-22 Werket arkitekter: ansökningshandlingar
- 2008-01-23 Länsstyrelsen: remiss till Upplandsmuseet
- 2008-01-29 Upplandsmuseet: remissvar (dnr km 99/08)
- 2008-02-07 Länsstyrelsen: beslut om tillstånd (lst dnr 433-12801-07)
- 2009-02-12 Enköpings kyrkliga samfällighet: beställning av antikvarisk kontroll
- 2009-04-27 Upplandsmuseet: minnesanteckningar från startmöte 2009-03-24
- 2009-05-15 Werket arkitekter: bygghandling
- 2009-06-15 Upplandsmuseet: PM angående justeringar av handlingar
- 2009-09-10 Werket arkitekter: minnesanteckningar från möte 2009-09-10
- 2010-05-25 Werket arkitekter: minnesanteckningar från besiktningssmöte 2010-05-25
- 2010-05-31 Werket arkitekter: e-post angående golvbehandling och ljusarmaturer